

แผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ

1. อารัมภบท

- 1.1 คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้วยความสนับสนุนจาก คณะกรรมการปรับโครงสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (กปพ.) ได้ พิจารณาเห็นว่า การเพิ่มผลผลิตเป็นปัจจัยหลักที่มีความสำคัญต่อขีดความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ และเห็นควรกำหนดให้การเพิ่มผลผลิตเป็น “วาระแห่งชาติ”
- 1.2 ในการนี้ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ ประกอบด้วยผู้แทน จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญจากวงการวิชาการ และผู้แทนจากภาคเอกชน เพื่อ จัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางในการสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิต ของประเทศในภาพรวมระยะยาว โดยคำนึงถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตที่จะต้องมีการ ปรับปรุงไปพร้อมกันกับการปรับโครงสร้างการผลิตในอันที่จะนำไปสู่การเสริมสร้าง สมรรถนะที่แข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งคำนึงถึงมิติของการพัฒนาที่สามารถ สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น และเอื้อต่อกระบวนการผลิตที่ยั่งยืนและสังคมที่มีเสถียรภาพ พร้อมทั้งคัดเลือกสาขาการผลิตใช้เป็นโครงการนำร่องในเบื้องต้น เพื่อใช้เป็นฐานในการ ขยายผลผลิตไปสู่ภาคการผลิตโดยรวมในระยะต่อไป

2. สัญญาณเตือนภัย : ข้อบ่งชี้ถึงการขาดประสิทธิภาพและความไม่ยั่งยืน

- 2.1 เศรษฐกิจไทยมีวิวัฒนาการของฐานการผลิตมาจากการพึ่งพาความอุดมสมบูรณ์ของ ทรัพยากรไปสู่องค์ความรู้โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ ช่วงแรก (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2-แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-2) ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ ระบบการผลิตจึงเน้นความได้เปรียบในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ที่ดิน และวัตถุดิบธรรมชาติ ช่วงที่สอง (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3-5) ระบบการผลิตจึงได้ เปลี่ยนไปให้ความสำคัญกับแรงงานราคาถูก เนื่องจากมีแรงงานส่วนเกินในภาคการ เกษตรค่อนข้างมาก ประกอบกับภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามามีบทบาทแทนภาคการเกษตร โดยสินค้าส่งออกที่ใช้แรงงานมากได้กลายมาเป็นหัวหอกของการเติบโตทางเศรษฐกิจใน ระยะต่อมา ช่วงที่สาม (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-7) การผลิตให้ความสำคัญต่อการดึงดูด ทุนและเทคโนโลยีจากภายนอกประเทศ และช่วงสุดท้าย (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8) การ

แข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์รุนแรงมากขึ้น การใช้แรงงานราคาถูกหรือการดึงดูดทุนจากต่างประเทศ โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สำคัญ การผลิตในช่วงนี้จึงต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น ดังนั้น การปรับโครงสร้างและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจะต้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกับความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปัจจัยหลักในการผลิต

2.2 อย่างไก็ตาม จากการศึกษาของ TDRI พบว่าการเพิ่มผลผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity) มีแนวโน้มการเติบโตในอัตราที่ลดลงมาโดยตลอด จากร้อยละ 3.47 ในช่วงปี 2529-2533 เหลือเพียงร้อยละ 1.02 ในปี 2534-2538 และในปี 2539 ซึ่งเป็นปีของวิกฤตเศรษฐกิจ การเพิ่มผลผลิตโดยรวมลดลงถึงร้อยละ 0.02 ต่ำกว่าประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น ฮองกง สิงคโปร์ ไต้หวัน และเกาหลีใต้ ตัวเลขดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่พบว่า การเพิ่มผลผลิตโดยรวมของประเทศยังมีแนวโน้มลดลงอีกช่วงปี 2540-2541 ซึ่งสะท้อนถึงความไม่มีประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตในภาพรวม

2.3 จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบันต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็น International Institute for Management Development (IMD) หรือ World Economic Forum (WEF) ต่างบ่งชี้ว่าประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจลดลง เมื่อเทียบกับประเทศที่มีพลวัตทางเศรษฐกิจเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2538-2542) อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยมีแนวโน้มลดลงในกลางปี 2540 โดยเฉพาะภายหลังจากที่ประเทศประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

ลำดับที่

สถาบันจัดอันดับ	ปี 2538	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542
IMD	27	30	29	39	34
WEF	-	14	18	21	30

2.4 เมื่อวิเคราะห์ถึงผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD ในปี 2542 ได้มีการระบุถึงปัจจัยถ่วงที่สำคัญและมีความอ่อนแอที่สุด รวมทั้งปัจจัยที่มีผลต่อพื้นฐานใน

การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันนี้ รวมถึงการขาดการเพิ่มผลผลิตโดยรวม (Overall Productivity) และการเพิ่มผลผลิตของแรงงานต่ำ (Labor Productivity)

- 2.5 สาเหตุที่ทำให้การเพิ่มผลผลิตโดยรวมขยายตัวลดลง เนื่องจากนโยบายการส่งเสริมการลงทุนโดยใช้ทุนจากต่างประเทศในช่วงที่ผ่านมา ทำให้เกิดการขยายการลงทุนที่มากเกินไป จนกระทั่งทุนที่ลงไปในแต่ละหน่วยไม่สามารถสร้างรายได้กลับมาอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ในปัจจุบันแรงงานก็เช่นกัน การเพิ่มผลผลิตของแรงงานมีการขยายตัวในอัตราที่ลดลงเรื่อยๆ จากขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.27 ในปี 2531 ลดลงในอัตราร้อยละ 7.11 ในปี 2541 และเมื่อเปรียบเทียบกับค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงส่งผลให้ไทยสูญเสียความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในด้านแรงงานไปในที่สุด
- 2.6 หากสถานการณ์ยังคงดำเนินไปในลักษณะเช่นนี้ไทยคงไม่สามารถสร้างสถานะที่ดีขึ้นในเวทีการค้าโลกได้ การได้เปรียบในเชิงราคาด้วยทรัพยากรราคาถูกหรืออัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนค่าคงไม่สามารถทำให้ไทยมีสภาพเศรษฐกิจที่เติบโตอย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากเป็นความได้เปรียบเชิงการค้าในระยะสั้นเท่านั้น การปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตจึงเป็นแนวทางเดียวที่จะสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระยะยาว โดยการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภค มีกระบวนการผลิตที่มีต้นทุนต่ำเพื่อให้ขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสม การส่งมอบที่ทันเวลา และการมีคุณธรรมจริยธรรมที่จะไม่เบียดเบียนสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จึงจะช่วยให้ประเทศ ยืนหยัดในตลาดการค้าโลกได้ยาวนาน
- 2.7 นอกจากการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของปัจจัยหลักแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ ความสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงความสมดุลของโครงสร้างการผลิตในภาคการผลิตต่างๆ การกระจายความเจริญในแง่พื้นที่ และการสร้างโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรกลุ่มต่างๆ และเมื่อเสริมด้วยแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเสริมสร้างให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่สังคมโดยรวมสามารถพึ่งพาในด้านปัจจัยยังชีพขั้นพื้นฐานและการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของการผลิตขนาดเล็กและขนาดย่อม (Micro and Small Enterprises : MSE) แล้ว จะทำให้เกิดความมั่นคงของระบบการผลิตโดยรวม โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และศักยภาพด้านอื่นๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตที่นำเข้าจากต่างประเทศ

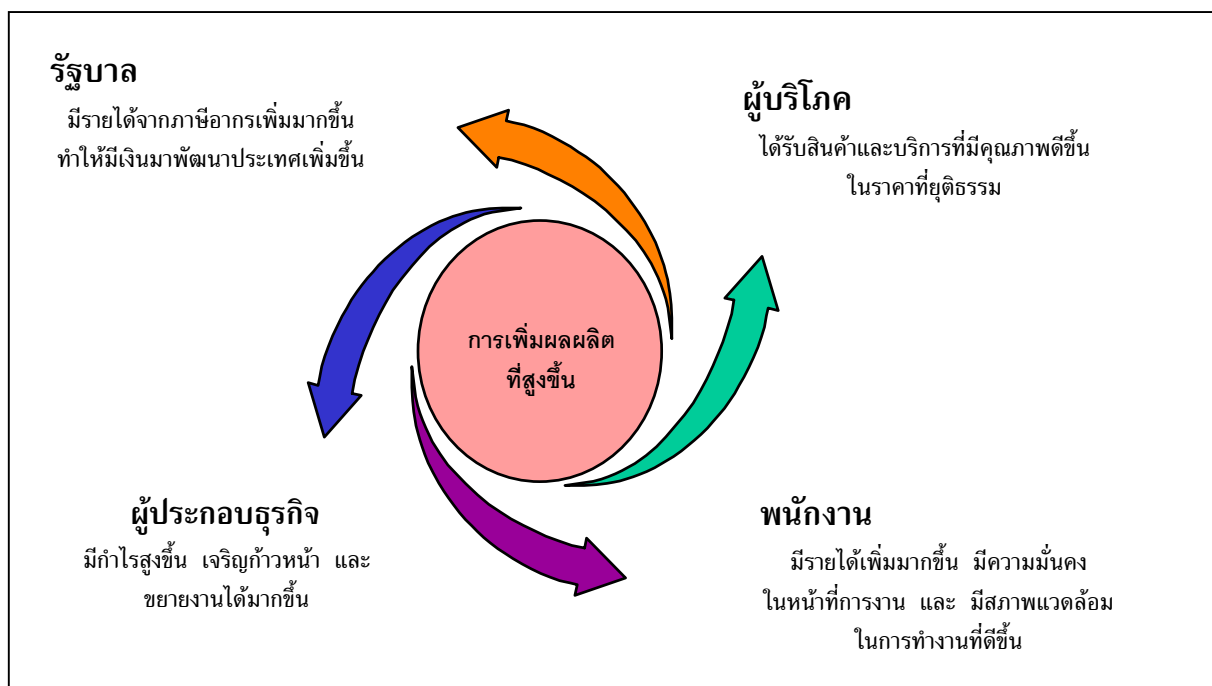
3. การเพิ่มผลผลิต : ไม่ทำ ไม่ได้

- 3.1 ในระยะที่ผ่านมาแม้ว่าโครงสร้างเศรษฐกิจไทยจะได้มีการปรับเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง แต่การกำหนดนโยบายจากภาครัฐ หรือการทำงานในภาคเอกชนยังขาดการบูรณาการและในบางส่วนเป็นไปโดยขาดทิศทางที่ชัดเจน ทำให้การปรับตัวของระบบเศรษฐกิจโดยรวมเป็นไปอย่างเชื่องช้า มีความลักลั่นระหว่างส่วนต่างๆ ของสังคม ดังเช่น การเปิดเสรีทางการเงินในขณะที่สถาบันการเงินยังไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริง ทำให้เกิดวิกฤตสถาบันการเงินตามมา หรือนโยบายเขตการค้าเสรีที่จะเริ่มใช้ในปี 2543 แต่ภาคการผลิต โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมยังปรับตัวอย่างเชื่องช้า จนอาจไม่สามารถอยู่รอดได้ภายใต้กระแสการแข่งขันที่รุนแรงนี้ นอกจากนี้รัฐบาลยังขาดยุทธศาสตร์ในการเร่งพัฒนาศักยภาพแรงงาน และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศ ตลอดจนการสร้างทักษะการบริหารจัดการภาคเอกชน ซึ่งถือเป็นรากฐานของการเพิ่มผลผลิต อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาประเทศและสร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาว
- 3.2 อย่างไรก็ตาม การใช้ปัจจัยหลักในการผลิตของแต่ละภาคเศรษฐกิจที่ผ่านมายังขาดประสิทธิภาพอยู่มาก โดยในภาคเกษตร ประสิทธิภาพการผลิตของพืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ยางพารา ข้าวโพด และอ้อย ยังมีผลผลิตต่ำกว่าประเทศพม่า อินเดีย และจีน เนื่องจากขาดการพัฒนาคนและเทคโนโลยีในการผลิตอย่างเหมาะสม รวมทั้งนโยบายและมาตรการที่เน้นการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรด้วยวิธีการผลิตในลักษณะของเกษตรเชิงเดี่ยวและการใช้สารเคมี ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ การลดลงของความหลากหลายด้านชีวภาพ สารพิษตกค้าง รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ ตามมา
- 3.3 ในภาคอุตสาหกรรม การขยายตัวอย่างรวดเร็วโดยการพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และใช้แรงงานไทยเป็นเพียงแรงงานระดับล่าง จนกระทั่งไม่สามารถปรับตัวหรือรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ ประกอบกับการกระจุกตัวของแหล่งอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ส่งผลให้ความเจริญในภาคอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ ความแออัดของหน่วยการผลิต และการขาดระบบโครงสร้างพื้นฐาน ได้ส่งผลกระทบทำให้ต้นทุนในการประกอบการสูงกว่าที่ควรจะเป็น

- 3.4 การละเลยความสำคัญในการสร้างฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นของตนเอง และนวัตกรรมที่สนับสนุนภาคการผลิตของไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ต้องนำเข้าเทคโนโลยีในรูปเครื่องมือเครื่องจักรจากต่างประเทศ ในปี 2538 เป็นมูลค่าสูงถึง 800,000 ล้านบาท ในช่วงที่ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวและมีศักยภาพในการพัฒนาสูงระหว่างปี 2529-2538 ประเทศไทยกลับไม่ได้ลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่เป็นรากฐานสำคัญของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระยะยาว โดยการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา มีเพียงประมาณร้อยละ 0.16 เมื่อเทียบกับรายได้ประชาชาติ ซึ่งยังห่างไกลกับอัตราส่วนที่เหมาะสมคือร้อยละ 0.5-1.0 นอกจากนี้ ไทยยังให้การสนับสนุนในการสร้างนักวิจัยน้อยมาก โดยมีอัตราส่วนนักวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียง 2 คน ต่อประชากร 10,000 คน เปรียบเทียบกับประเทศอุตสาหกรรมใหม่ที่มีนักวิจัย 10-15 คน ส่งผลให้ประเทศมีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถในการคัดเลือก จัดหา ดูดซับ และพัฒนาเทคโนโลยี ในขณะที่สิทธิบัตรสิ่งประดิษฐ์ที่จดทะเบียนในประเทศมากกว่าร้อยละ 90 เป็นของต่างชาติ
- 3.5 การพัฒนาที่ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ หรือการเพิ่มผลผลิต นอกจากจะทำให้สูญเสียโอกาสสำคัญในการวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาวแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการจัดระเบียบทางสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การมีวินัยทางสังคม การใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างระมัดระวัง การทำงานเป็นทีม การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยต่างๆ ทางสังคมเหล่านี้ได้กลับมามีผลในทางที่เป็นตัวขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยวต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม
- 3.6 นอกจากนี้ภายใต้กติกาการค้าใหม่ของโลกที่กำลังก้าวสู่ยุคการค้าเสรี ตามพันธกรณีขององค์การการค้าโลก (WTO) และความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) และเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ทำให้ประเทศต่างๆ ไม่สามารถคุ้มครองธุรกิจภายในประเทศได้ด้วยมาตรการทางภาษีหรือความช่วยเหลือทางตรงอื่นๆ อีกต่อไป ดังนั้น มาตรการการกีดกันการค้าในที่มีใช้ภาษี (Non-tariff barriers) จึงทวีความสำคัญขึ้น ในกรณีของประเทศไทย นอกจากการกีดกันสิทธิพิเศษทางการค้า (GSP) แล้วยังต้องเผชิญกับมาตรการที่เป็นเครื่องมือเพื่อกีดกันการค้าอื่นๆ อาทิ การกำหนดมาตรฐานและคุณภาพสินค้า รวมถึงข้ออ้างเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสุขอนามัย สิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม ภายใต้เงื่อนไขระหว่างประเทศเหล่านี้ รัฐบาลจะต้องมีแนวทางชัดเจนในการให้ความรู้และส่งเสริมภาคเอกชนให้ปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าและบริการที่ไม่มีมาตรฐาน ด้วยการใช้วัตถุดิบและแรงงานราคาต่ำมาเป็น

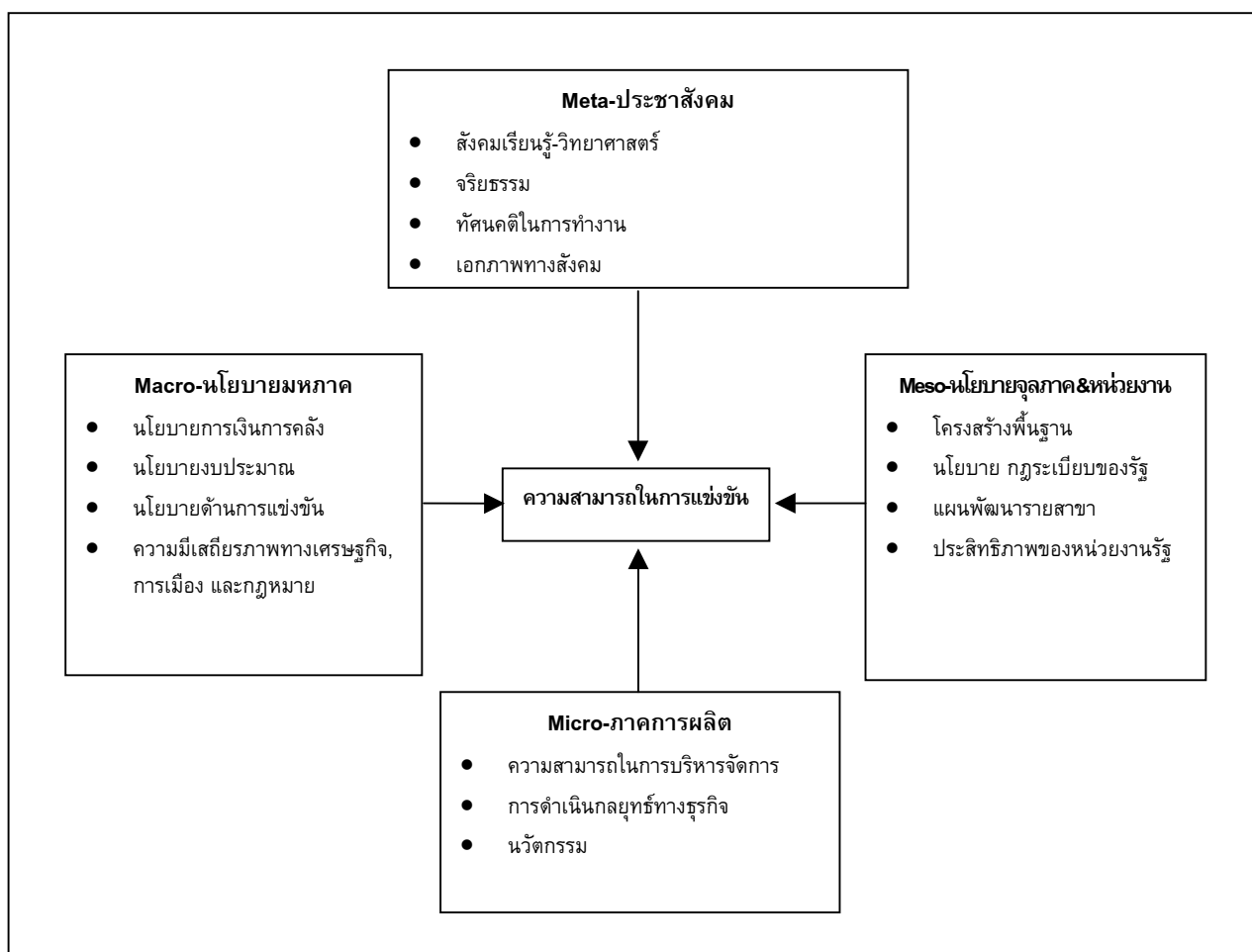
การปรับปรุงกระบวนการผลิตตามแนวทางการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มสูง

- 3.7 การเพิ่มผลผลิต นอกจากจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำประเทศไปสู่การแข่งขันในตลาดโลกแล้ว ยังเป็นตัวนำประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนอีกด้วย กล่าวคือ แนวคิดการเพิ่มผลผลิตจะนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากร (Reallocation) เพื่อให้เกิดคุณค่าสูงสุดทางเศรษฐกิจ การมีวินัยทางสังคม การทำงานเป็นทีม การใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ รวมถึงการสร้างความเท่าเทียมกันให้กับทุกส่วนในสังคมอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อธุรกิจมีความได้เปรียบในการแข่งขันในเวทีการค้าโลก หมายถึงผู้ประกอบการจะมีผลกำไรมากขึ้น ผลกำไรที่มากขึ้นนี้ควรจะถูกแบ่งปันให้กับผู้เกี่ยวข้องอย่างยุติธรรม ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งหมายรวมไปถึงเกษตรกรจะมีผลกำไรสูงขึ้นและมีเงินทุนหมุนเวียนที่จะนำมาใช้ในการขยายธุรกิจให้ใหญ่ขึ้น พนักงานมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ได้รับค่าจ้างเงินเดือนและสวัสดิการเพิ่มมากขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีขึ้น ผู้บริโภคได้ใช้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ในราคายุติธรรม รัฐบาลสามารถนำรายได้ที่มาจากการเก็บภาษีอากรที่เพิ่มมากขึ้นมาพัฒนาประเทศให้มีเสถียรภาพมากขึ้น คนในทุกส่วนของสังคมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และในขณะเดียวกันสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ก็จะได้รับการดูแลรักษาเมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนทุกคนในสังคมสูงขึ้น

3.8 อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายของภาครัฐที่ผ่านมาไม่บรรลุผลสำเร็จ เนื่องจากขาดการเชื่อมโยงของการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างแท้จริง โดยการศึกษาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน 4 ระดับด้วยกันคือ

- 1) ประชาสังคม (Meta Level) คือปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อค่านิยมและทัศนคติในการทำงาน
- 2) นโยบายระดับมหภาคที่สนับสนุนและเอื้อประโยชน์ต่อทุกภาคการผลิต (Macro Level)
- 3) นโยบายและแผนในระดับจุลภาค รวมถึงกลไกภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (Meso Level)
- 4) ภาคการผลิตที่เป็นภาคเอกชน (Micro Level)

3.9 กรอบการวิเคราะห์ตามแบบจำลองดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ หรือการดำเนินนโยบายใดเพื่อเป้าหมายที่จะนำไปสู่ขีดความสามารถในการแข่งขัน ควรต้องพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 4 ระดับไปพร้อมกัน เพราะหากมีแต่ นโยบายระดับมหภาคที่ดี แต่ไม่ได้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ และหน่วยงานผู้ปฏิบัติยังทำงานแบบต่างคนต่างทำ ขาดความโปร่งใส นโยบายเหล่านั้นก็คงไม่สามารถเอื้อประโยชน์ให้ภาคเอกชนได้อย่างเต็มที่ หรือการปรับโครงสร้างการผลิตโดยมุ่งไปยังภาคการผลิต แต่ขาดนโยบายที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดีที่จะหล่อหลอมให้ประชาชนหรือแรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทัศนคติที่ดีในการทำงาน การมีวินัย ใฝ่เรียนรู้แล้ว การปรับโครงสร้างภาคการผลิตจะไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ดังนั้น จึงนับเป็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขหรือดำเนินการปฏิรูปปัจจัยภายนอกทั้งในระดับประชาสังคม ระดับนโยบาย และระดับหน่วยงาน เพื่อให้ทำงานสอดคล้องประสานไปกับการปรับปรุงปัจจัยภายในที่ภาคการผลิตสามารถปรับปรุงได้เองแล้ว

4. ขบวนการเพิ่มผลผลิต : จักรกลหล่อลื่นกระบวนการพัฒนาของชาติ

4.1 เพื่อที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และสามารถพัฒนาทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนฐานะจากการเป็นผู้ป้อนวัตถุดิบและแรงงานที่อาศัยทุนจากต่างประเทศโดยมีมูลค่าเพิ่มคิดเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยของมูลค่าผลผลิตโดยรวม มาเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกัน (Equal Partnership) การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจจำเป็นต้องยกระดับความสามารถทางสมองและฝีมือให้สูงขึ้น ดังนั้น การปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต (Productivity Improvement) จะต้องได้รับความสนใจอย่างจริงจัง เนื่องจากเป็นปัจจัยชี้ขาดที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพเพื่อนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรที่ยั่งยืน ภายใต้สถานการณ์ที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์จากความร่วมมือระหว่างกัน

4.2 ในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่ารัฐบาลจะตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตอยู่บ้าง โดยในระดับนโยบายได้มีการกำหนดประเด็นของการเพิ่มผลผลิตแฝงอยู่ในแผนพัฒนาหรือนโยบายต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 และแผนพัฒนารายสาขา อาทิ แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม แผนปรับโครงสร้างเกษตร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนแผนงานด้านการพัฒนาแรงงาน เป็นต้น ซึ่งมีแผนงานจำนวนไม่น้อยที่ไม่ประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติ

- 4.3 ส่วนในระดับการปฏิบัติ รัฐบาลโดยกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งศูนย์เพิ่มผลผลิตแห่งประเทศไทยในปี 2505 ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพเป็นหน่วยงานอิสระในนามสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติในปี 2537 ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมายังคงจำกัดอยู่เฉพาะการให้บริการแก่ธุรกิจที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น อาทิ การให้คำปรึกษาแนะนำด้านการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต การจัดทำระบบคุณภาพมาตรฐานสากล ISO 9000 และ ISO 14000 และการให้บริการฝึกอบรม เป็นต้น แต่ปัญหาด้านการเพิ่มผลผลิตไม่ได้จำกัดอยู่ในภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น เพราะในภาคการเกษตรแม้ว่าจะมีศักยภาพการผลิตในลำดับสูงของโลก แต่การเพิ่มผลผลิตก็ยังมีอัตราต่ำเมื่อเทียบกับคู่แข่งชั้น รวมไปถึงภาคบริการ เช่น สถาบันการเงิน และหน่วยงานบริการของรัฐ ก็ยังขาดการเพิ่มผลผลิตอยู่เช่นกัน
- 4.4 ในภาพรวมของการดำเนินนโยบายส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตหรือประสิทธิภาพการผลิตที่ผ่านมาทั้งในด้านแหล่งเงินทุน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรมนุษย์และแรงงาน โดยผ่านกลไกต่างๆ ของรัฐยังขาดประสิทธิภาพ โดยมีสาเหตุหลักที่สำคัญคือ การขาดการบริหารจัดการที่ดี อันเนื่องจากข้อจำกัดของวัฒนธรรมและระเบียบกฎเกณฑ์ของระบบราชการ ทำให้การบริหารงานขาดความคล่องตัว นอกจากนี้ ยังขาดทรัพยากรที่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งกลไกหรือหน่วยงานต่างๆ ยังทำงานซ้ำซ้อน ขาดการประสานงานหรือเชื่อมโยงกันในการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและมักมีมาตรฐานในการดำเนินงานแตกต่างกันไป
- 4.5 การที่จะปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตในระดับชาติให้สำเร็จได้มิใช่มีเพียงแผนงานที่ดีเท่านั้น แต่จะต้องอาศัยขบวนการเพิ่มผลผลิต (Productivity Movement) ซึ่งหมายถึงการรวมพลังจากทุกส่วนของสังคมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเพิ่มผลผลิตของประเทศให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล ผู้ประกอบการธุรกิจ เกษตรกร แรงงาน ผู้ที่อยู่ในวงการวิชาการ สื่อสารมวลชน และประชาชนทั่วไป โดยมีกลไกและเครือข่ายที่เชื่อมโยงความพยายามดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

- 4.6 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ จะเป็นแนวทางสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมให้เป็นไปในแนวทางที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดไว้ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นตัวเร่ง (Catalyst)หล่อลื่น (Lubricant) และประสานเชื่อมโยงเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการใช้ทรัพยากรในการพัฒนา เพื่อให้กระบวนการพัฒนาของชาติตามแผนต่างๆ ที่มีอยู่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้

แผนพัฒนาของประเทศ	แผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิต
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 - แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม - พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ - แผน Information Technology 2000 - แผนปรับโครงสร้างเกษตร - แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ - ฯลฯ	- จิตสำนึก - ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ - เทคโนโลยี - องค์กรรับผิดชอบ - ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - ฯลฯ

5. วิสัยทัศน์

สังคมไทยมีการดำเนินงานเพิ่มผลผลิตอย่างเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และเป็นวาระแห่งชาติ โดยกระบวนการเพิ่มผลผลิตนี้จะเป็นตัวเร่งประสิทธิภาพการปฏิบัติตามแผนพัฒนาด้านต่างๆ ให้ไปสู่ทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน ทุกคนในสังคมไทยมีจิตสำนึกด้านการเพิ่มผลผลิตและรู้จักสร้างเลือกรับ ปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างกระบวนการเพิ่มผลผลิต

6. วัตถุประสงค์

แผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศ ซึ่งครอบคลุมกรอบแนวทางในการสร้างกระบวนการเพิ่มผลผลิตในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2545-2549 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 6.1 เพื่อสนับสนุนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม และแผนพัฒนารายสาขาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และให้พัฒนาอย่างยั่งยืน
- 6.2 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 6.3 เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในทุกส่วนของสังคม

7. เป้าหมาย

- 7.1 การเพิ่มผลผลิตได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นวาระแห่งชาติ เป็นที่รับรู้และมีจิตสำนึกร่วมกันของคนทั้งประเทศ และได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
- 7.2 ประเทศไทยมีแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของตนเองที่มีความชัดเจน อยู่ในวิถีสู่เป้าหมายที่ถูกต้อง เหมาะสม และนำไปปฏิบัติได้
- 7.3 ขบวนการเพิ่มผลผลิตแห่งชาติได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือในการเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยทั่วไป
- 7.4 ประเทศไทยสามารถเพิ่มผลผลิตในช่วงระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า (2545-2549) โดยมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมจากการวัดอัตราเฉลี่ยต่อปีของผลผลิตที่เพิ่มขึ้น
 - 1) ประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตโดยรวม (TFP Growth)
 - 2) ประสิทธิภาพทางแรงงาน (Labor Productivity)

8. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- 8.1 การมีจิตสำนึกด้านการเพิ่มผลผลิตของคนในชาติ
- 8.2 ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี
- 8.3 การมีเทคโนโลยีของตนเอง ทั้งจากการเลือกรับ ปรับใช้และพัฒนาขึ้นมาด้วยตนเอง
- 8.4 องค์กรที่รับผิดชอบมีการบริหารจัดการที่ดีและการสร้างเครือข่าย
- 8.5 ดัชนีชี้วัดที่เชื่อถือได้

9. ยุทธศาสตร์การสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิต

การสร้างให้เกิดการยอมรับและเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมอย่างเหมาะสมของกลุ่มคน องค์กร และสถาบันต่างๆ ในลักษณะที่เป็นความร่วมมือและไปในทิศทางเดียวกัน จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นขบวนการในระดับชาติ (National Movement) ในอันที่จะพัฒนาปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิต โดยมีการสร้างเครือข่ายเชิงกลไกในองค์กรนั้นเพื่อรองรับ และผลักดัน ขบวนการเพิ่มผลผลิตของชาติให้ดำเนินตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด 10 ประการดังต่อไปนี้

9.1 การสร้างจิตสำนึกด้านการเพิ่มผลผลิตให้ทุกคนในชาติ

- 1) รมณรงคั้ประชาสั้พันธั้อย่างตั้เนื่องทั้งในระดับชาติ ระดับสาขา และระดับปฏิบัติ โดยมีการรณรงคั้เป็นเรื่งั้ๆ ไป เช่น รมณรงคั้ให้ทั้กสั้วนของสังคัมมีความเข้าใจความหมายของการเพิ่มผลผลิตไปในแนวทางเดียวกัน
- 2) ให้ข้อมูลเกี่วกับสถานะการเพิ่มผลผลิตของประเทศแก่สาธารณะ ทั้งในด้านสภาพปัญหาของการเพิ่มผลผลิต และผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับเมื่อมีการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต
- 3) สร้างวินัยและวัฒนธรรมในด้านการเพิ่มผลผลิต โดยปรับแนวคิดเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรม การทางและการอยู่รั้วมกันของคนในสังคัมให้เหมาะสม ตลอดจนการมีสั้วนรั้วมในการบริหารและพัฒนาองคั้กรจากสมาชิกทุกระดับ
- 4) สร้างขบวนการเพิ่มผลผลิต เช่น การสร้างเครือข่ายแนวรั้วมในการผลักดันการเพิ่มผลผลิต โดยการสร้างนักเคลื่อนไหว หรือผ่านทางผู้นำองคั้กร ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน หรือการสร้าง Productivity Champion ในทุกองคั้กร ทุกระดับ
- 5) สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิต โดยไม่ส่งผลกระทบตั้อสิ่งแวดลั้อม เช่น การใช้พันธุ์ดี การใช้ปุ้ยชีวภาพ การอนุรักษ์ดินและน้ำ การรักษาคูณภาพผลผลิต และลดความเสียหายหลังการเก็บเกี่ว เป็นต้น โดยการสนับสนุนรั้วมกันของภาครัฐ เอกชน และองคั้กรพัฒนาเอกชน
- 6) ส่งเสริมการรวมตัวของตัวแทนกลุ่มธุรกิจเอกชนและกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ภาคธุรกิจ และเพิ่มผลผลิตให้ประเทศโดยรวม

- 7) เสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียภาพทางจิตใจแก่คนโดยต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้จ้างและลูกค้า เช่น การเสียภาษีที่ถูกต้อง การมีสวัสดิการและภาวะการทำงานที่ได้มาตรฐานและการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาจิตใจ
- 8) สร้างความรู้ ความเข้าใจในกลุ่มผู้นำทางการเมืองให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตว่าเป็นหนทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยรัฐต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ

9.2 การสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิต

- 1) ให้มีรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (National Quality Award) เพื่อส่งเสริมให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตที่มีผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 2) จัดให้มีกองทุนพัฒนาการจัดการและทักษะแรงงาน (Management and Skill Development Fund)
- 3) ให้สิ่งจูงใจแก่ภาคเอกชนที่ดำเนินการด้านการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต เช่น ภาษี
- 4) สนับสนุนสิ่งจูงใจให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้ความสำคัญกับปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตและรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรในเรื่องต่างๆ เช่น การสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการผลิต และการจัดหาตลาด เป็นต้น

9.3 การสร้างบรรยากาศและโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- 1) เร่งผลักดันกระบวนการปฏิรูปการศึกษาทั้งในและนอกระบบให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- 2) แทรกเนื้อหาหรือแนวคิดด้านการเพิ่มผลผลิต ในกระบวนการเรียนการสอน และสื่อสำหรับเด็กและครอบครัว
- 3) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้แทรกอยู่ในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งยกระดับความรู้ภาษาอังกฤษที่จำเป็น
- 4) เสริมสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ยกระดับสูงขึ้น โดยผ่านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชนและเกษตรกรเพื่อให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ของคนในชุมชนเดียวกันและระหว่างชุมชน

- 5) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ และถูกต้อง รวมทั้งการกระจายข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงประชาชนอย่างกว้างขวาง เช่น ให้ผู้บริโภคมีความรอบรู้ที่จะเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพและคุ้มค่า หรือการรู้จักประหยัดพลังงาน

9.4 ยกระดับทักษะ ความรู้ทางการบริหารจัดการ และเทคโนโลยี

- 1) ยกระดับความรู้ทางการบริหารจัดการด้านการเพิ่มผลผลิตให้ผู้บริหารทุกระดับ รวมทั้งผู้นำเกษตรกรหรือชุมชนสหกรณ์ โดย
 - 1.1 ให้มีสถาบันในการฝึกอบรมเกษตรกรในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการในระดับภูมิภาค
 - 1.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันการศึกษาในภูมิภาค พร้อมทั้งปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันการศึกษาด้านการเพิ่มผลผลิต และเป็นสถานที่แก่ผู้บริหารแลกเปลี่ยนความรู้ความเห็นระหว่างผู้บริหารในระดับต่างๆ รวมทั้งจัดการอบรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเกษตรกรและสมาชิกของสถาบันเกษตรกร
- 2) ยกระดับความรู้และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน โดยให้ความรู้แก่ผู้ทำงานทั้งก่อนและระหว่างประจำการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสถาบันการศึกษาต้องสร้างบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการยกระดับภาคการผลิต และต้องก้าวทันความรู้ของภาคธุรกิจด้วย
- 3) ให้มีมาตรฐานฝีมือแรงงานทั้งในและนอกระบบโดยเชื่อมโยงกับค่าตอบแทน เช่น ให้มี Certification Authority สำหรับทดสอบฝีมือแรงงาน รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมของสถาบันการศึกษาในการฝึกอบรมและทดสอบฝีมือแรงงาน ตลอดจนการมีกฎระเบียบรับรองรับผู้ผ่านการรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงาน
- 4) สนับสนุนและให้สิ่งจูงใจแก่องค์กรขนาดใหญ่ รวมทั้งผู้มีความรู้ความสามารถหรือผู้เชี่ยวชาญที่ถ่ายทอดความรู้ในด้านการจัดการหรือเทคโนโลยีให้แก่องค์กรขนาดเล็ก หรือชุมชน หรือเกษตรกรที่ทำธุรกิจร่วมกัน

9.5 ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเพิ่มผลผลิต

- 1) เร่งรัดและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของภาครัฐและเอกชนให้มีประสิทธิภาพโดยกำหนดกรอบและทิศทางการวิจัยและพัฒนาของประเทศที่ชัดเจน และสนับสนุนการทำงานของสถาบันที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อมุ่งยกระดับการแข่งขันของประเทศ และสามารถนำผลการวิจัยและพัฒนาไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เพิ่มขีดความสามารถในการถ่ายทอดและรับเทคโนโลยีทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ
- 3) นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการสร้างจิตสำนึกและให้ความสำคัญต่อข้อมูล โดยรัฐต้องควบคุมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกระดับสามารถเข้าถึงข้อมูลได้
- 4) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมทางการเกษตร และเชื่อมโยงกับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทรัพยากรธรรมชาติในไร่นาของเกษตรกร โดยไม่ส่งผลต่อสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

9.6 ส่งเสริมการนำแผนไปสู่ภาคปฏิบัติ

- 1) ปรับปรุงประสิทธิภาพหน่วยงานกลางหรือกลไกที่มีอยู่แล้ว ให้มีศักยภาพเป็นแกนนำที่จะสามารถประสานพลังระหว่างหน่วยงานได้ โดยให้มีขีดความสามารถ บทบาทและอำนาจหน้าที่ในการผลักดันขบวนการเพิ่มผลผลิต
- 2) ปรับปรุงประสานแผนงานต่างๆ ของชาติให้เกิดการสนับสนุน สอดคล้อง และลดความซ้ำซ้อนระหว่างกันเพื่อให้เกิดเอกภาพ
- 3) สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ให้มีความชัดเจน และสามารถวัดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม
- 4) ให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มผลผลิตร่วมกัน
- 5) สนับสนุนการจัดสรรและการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 6) สร้างพันธมิตร โดยการจัดประชุมร่วมระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อาทิ พรรคการเมือง คณะรัฐมนตรี และผู้บริหารในหน่วยราชการต่างๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิต

- 7) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตที่จะไปเอื้อประโยชน์ต่อแผนพัฒนาอื่นๆ

9.7 มีเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

- 1) ผลักดันให้มีการจัดทำฐานข้อมูลที่เชื่อถือได้ และเป็นมาตรฐานสากล โดยให้ความสำคัญทุกระดับ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงฐานข้อมูลร่วมกัน โดยให้หน่วยงานกลางร่วมกันจัดวางระบบ
- 2) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบในการจัดเก็บข้อมูลให้ไปในทิศทางเดียวกันและสามารถเปรียบเทียบกันได้
- 3) สร้างดัชนีชี้วัด เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผล โดยกำหนดกรอบตัวชี้วัดไว้ 3 ระดับ คือ การวัดผลรวมของแผน การวัดประสิทธิผลในแต่ละยุทธศาสตร์ และการวัดประสิทธิภาพของหน่วยงานกลาง
- 4) มีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดทำดัชนีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 5) เผยแพร่ความรู้และแนวทางประเมินผล

9.8 สนับสนุนการทำงานร่วมกันแบบพหุภาคี

- 1) พัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานในกระบวนการพัฒนาขององค์กรเอกชน
- 2) ส่งเสริมองค์กรแรงงานและองค์กรนายจ้างให้มีความรู้ ความรับผิดชอบ และเห็นถึงประโยชน์ของการเพิ่มผลผลิตในหน่วยงานร่วมกัน
- 3) ส่งเสริมให้เกิดหน่วยงานไตรภาคีในระดับหน่วยการผลิต ที่ประกอบด้วยผู้แทนจากฝ่ายแรงงาน ฝ่ายจัดการ และรัฐบาล เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อแรงงาน และสังคม
- 4) ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้จากความสำเร็จของบุคลากรในทุกภาคการผลิต โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตรที่ยั่งยืน ในการที่จะพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความรู้ในด้านการเกษตรอย่างครบวงจร โดยให้ความสำคัญในการรวมกลุ่มของเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร หรือชุมชนเป็นแกนกลางในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร

9.9 ปรับปรุงกฎระเบียบภาครัฐให้เอื้อต่อการเพิ่มผลผลิต

- 1) ปรับบทบาทของภาครัฐจากการควบคุมมาเป็นสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการในทุกระดับ
- 2) ปรับปรุงระเบียบและกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มผลผลิต
- 3) ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณให้มีอิสระ ยืดหยุ่น โดยมุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์โดยรวม
- 4) ปรับปรุงระบบตรวจสอบและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้องค์กรประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

9.10 สร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มผลผลิต

- 1) จัดตั้งกลไก/หน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการประสาน เชื่อมโยง และผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ
- 2) ขจัดหรือลดปัญหาอุปสรรคที่ก่อให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นสำหรับภาคการผลิต และในการออกกฎระเบียบใหม่ๆ ภาครัฐควรคำนึงถึงประเด็นที่อาจก่อให้เกิดต้นทุนต่อภาคเอกชน
- 3) เชื่อมโยงระบบข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดให้สมบูรณ์ รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขทางการค้า มาตรฐานคุณภาพ ความต้องการของตลาดเพื่อเอื้ออำนวยในการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรของเกษตรกร

10. กลไก/องค์กรรองรับขบวนการเพิ่มผลผลิต

10.1 กลไก/องค์กรและภารกิจ

การเพิ่มผลผลิตเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และคิดค้น ในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการสร้างกระบวนการเพิ่มผลผลิต จะต้องมุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยหลัก 3 ประการ ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาเทคโนโลยี ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยหล่อลื่น ประสาน และลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงานตามแผนพัฒนาของชาติในส่วนต่างๆ ให้สามารถ

มุ่งสู่เป้าหมายโดยรวม ในด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

ในการผลักดันให้นโยบายที่กำหนดไว้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ รัฐจำเป็นต้องจัดให้มีกลไกและกระบวนการในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อสร้างหลักประกันในการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ในการพัฒนาให้ถึงประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ในการสร้างโอกาสเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ดังนั้นการสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิตของชาติให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น จะต้องมีการจัดตั้งกลไก/องค์กรเพื่อกำกับ ดูแล และผลักดันขบวนการเพิ่มผลผลิตให้เป็นไปอย่างมีเอกภาพและเกิดการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์การสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิตไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน และประหยัดทรัพยากรของประเทศ โดย

1. สนับสนุนให้มีคณะกรรมการเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ทั้งนี้คณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเกินครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด และรัฐมนตรีจากกระทรวงสำคัญที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทนจากหน่วยงานราชการโดยคณะกรรมการนี้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการเพิ่มผลผลิตของประเทศและระดับรายสาขาเพื่อเป็นเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของงาน
2. ส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานกลางในการเร่งรัดขบวนการเพิ่มผลผลิต โดยมอบหมายให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานประมาณและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นฝ่ายเลขานุการฯ ในระยะ 3 ปีแรกของการดำเนินงาน
3. พัฒนากลไกกลางในการประสานงานด้านการเพิ่มผลผลิตที่ครอบคลุมภาคการผลิตอื่นๆ เช่น ภาคเกษตร รวมถึงนอกภาคการผลิต และทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเพิ่มผลผลิตแห่งชาติในระยะต่อไป
4. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน โดยให้มีคณะกรรมการสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิตทำหน้าที่เร่งรัดและประสานให้เกิดการปรับและจัดทำแผนปฏิบัติการงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัจจัยแห่งความสำเร็จทั้ง 4 ประการ ให้สอดคล้องกับภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ประการ ซึ่งได้แก่

- 1) สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
- 2) คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร. ปช.)
- 3) คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.)
- 4) หน่วยงานนโยบายด้านการศึกษา

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

สถานภาพปัจจุบัน

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้ตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2537 มีฐานะเป็นมูลนิธิ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเพิ่มผลผลิตของภาคอุตสาหกรรม และยกระดับการเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น พัฒนาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมในตลาดโลก พัฒนาการบริหารและคุณภาพให้ได้ระดับมาตรฐานโลก และเป็นศูนย์กลางประสานงานและรณรงค์ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตทั่วประเทศ ทั้งนี้ ภารกิจหลักของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ได้แก่

- (1) บริการให้คำปรึกษาแนะนำ และการฝึกอบรมด้านการเพิ่มผลผลิต ISO 9000 และ ISO 14000 และการจัดการด้านทรัพยากรบุคคลแก่ธุรกิจเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาวิทยากร และที่ปรึกษาด้านการเพิ่มผลผลิตของหน่วยงานภายนอก เพื่อขยายผลการเพิ่มผลผลิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- (2) รณรงค์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและพัฒนาจิตสำนึกการเพิ่มผลผลิตแก่ธุรกิจผู้ใช้แรงงาน และประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง
- (3) เป็นศูนย์กลาง รวบรวมข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิต ตลอดจนพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการที่เหมาะสมแก่ธุรกิจของไทย
- (4) เป็นที่ให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาล และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปกำหนดเป็นนโยบาย มาตรการ ในการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตของชาติ
- (5) ประสานงานกับองค์กรทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และองค์กรระหว่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเพิ่มผลผลิต

อย่างไรก็ตาม ภารกิจหลักของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ยังคงเน้นการให้คำปรึกษาแนะนำ และบริการฝึกอบรมในระดับหน่วยการผลิต โดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม แม้ว่าจะได้มีกิจกรรมในส่วนการเผยแพร่และกระตุ้นจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิต สถาบันฯ ยังคงมีขีดความสามารถในขอบเขตที่จำกัดอยู่มาก

ภารกิจภายใต้ขอบข่ายการเพิ่มผลผลิต

การผลักดันขอบข่ายการเพิ่มผลผลิตให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาของชาติในส่วนต่างๆ นับเป็นสินค้าสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ที่รัฐควรเป็นผู้ผลิต ทว่าการสร้างขอบข่ายการเพิ่มผลผลิตเป็นเรื่องใหม่ที่คาบเกี่ยวกับหลายหน่วยงาน แต่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องล้วนถูกจำกัดโดยบทบาทหน้าที่และลำดับความสำคัญในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงานตนทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าสาธารณะที่เป็นองค์รวมได้

หน่วยงานที่มีอยู่และมีความพร้อมทางด้านองค์ความรู้ที่จะรับไปประสานดำเนินงานได้แก่สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นไปสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติจะต้องเลี้ยงตัวเองโดยการหารายได้จากการขายบริการ ทำให้ไม่สามารถทำหน้าที่ผลิตสินค้าสาธารณะในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยรวมเช่น การสร้างขอบข่ายการเพิ่มผลผลิตได้

การพัฒนากลไกในการผลิตสินค้าสาธารณะนี้ จึงควรดำเนินการในลักษณะการจ้างเหมาบริการที่มีคณะกรรมการเพิ่มผลผลิตแห่งชาติผ่านหน่วยงานรัฐหน่วยใดหน่วยหนึ่งเป็นผู้ซื้อบริการจากมูลนิธิสถาบันเพิ่มผลผลิตหรือหน่วยงานอื่นใดที่สามารถผลิตบริการสาธารณะในลักษณะเดียวกัน โดยมีผลได้และระยะเวลาที่แน่นอน

ทั้งนี้สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติต้องขยายขอบเขตของภารกิจให้ครอบคลุมทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ และต้องดำเนินงานติดตาม และประเมินผลแผนงาน/โครงการภายใต้ภารกิจทางยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ประการ โดยจะต้องสร้างตัวชี้วัดการเพิ่มผลผลิต (Productivity Index) และสร้างเกณฑ์ (Benchmarking) เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ในส่วนการสร้างให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตให้เกิดขึ้นในวงกว้าง จะต้องครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายทั้งนักการเมือง เยาวชน ประชาชน ผู้ประกอบการ เกษตรกร แรงงาน ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และสื่อมวลชน

การป้องกัน

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติควรขยายบทบาทให้ครอบคลุมภารกิจในภาพรวม โดยยกระดับการทำงานขึ้นเป็นหน่วยงานระดับชาติหรือในระดับประเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มผลผลิตทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ โดยมีขีดความสามารถด้านทรัพยากร สนับสนุนการทำงานที่เพียงพอในการสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นจากหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้สถาบันเพิ่มผลผลิตจะดำเนินการในฐานะเป็นผู้ให้บริการ และรัฐบาลเป็นผู้ว่าจ้างและผู้ประเมินผลงาน

คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร. ปช.)

การเสริมบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงาน
การฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร. ปช.)

สถานภาพปัจจุบัน

คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร. ปช.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้นำกำกับดูแล มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายหลักและทิศทางในการพัฒนาแรงงาน และประสานงานการฝึกอาชีพของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- (2) ประสานแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างระบบการศึกษา และการพัฒนากำลังแรงงานให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องตามทิศทางนโยบายแห่งรัฐ
- (3) ประสานนโยบายและแผนการฝึกอาชีพของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อจัดปัญหาความซ้ำซ้อนและความสิ้นเปลือง
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาครัฐบาลและภาคเอกชนทั้งทางด้านคุณภาพและปริมาณ
- (5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนของหน่วยงานต่างๆ
- (6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจหน้าที่ของ กพร.ปช. ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับการผลักดันให้ขบวนการเพิ่มผลผลิตของประเทศประสบความสำเร็จได้โดยอาศัยโครงสร้างของกฎหมายที่มีอยู่เดิม

ภารกิจภายใต้ขบวนการเพิ่มผลผลิต

- (1) การให้ความสำคัญกับบทบาทภารกิจในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาแรงงานนอกเหนือจากการประสานแรงงาน
- (2) การสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มผลผลิต โดยจัดให้มีกองทุนพัฒนาการจัดการและทักษะแรงงาน
- (3) การยกระดับทักษะด้วยการจัดให้มีมาตรฐานฝีมือแรงงานทั้งในและนอกระบบให้เชื่อมโยงกับอัตราค่าตอบแทน
- (4) การสนับสนุนการทำงานร่วมกันแบบไตรภาคีด้วยการพัฒนาระบบแรงงานสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของพนักงานในกระบวนการพัฒนาขององค์กรเอกชน
- (5) การเตรียมความพร้อมของแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานแล้ว ให้สามารถปรับตัวได้ทันและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

การปรับองค์กร

การเสริมความเข้มแข็งและขีดความสามารถของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของ กพร.ปช. เพื่อให้สามารถรองรับภารกิจเพิ่มเติมในส่วนของขบวนการเพิ่มผลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาแรงงานที่มีเอกภาพและมีเป้าหมายร่วมที่ชัดเจนโดยการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับภาคที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.)

การเสริมบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ (กวทช.)

สถานภาพปัจจุบัน

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) มีบทบาท
และอำนาจหน้าที่สรุปได้ ดังนี้

- (1) พิจารณออนุมัติแผนหลักเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อสนับสนุน
การวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมของภาครัฐบาล ภาคเอกชนและสถาบันการ
ศึกษา และส่งเสริมความร่วมมือด้านนี้ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ตลอดจน
กับนานาชาติ
- (2) กำหนดนโยบายและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสำนักงานในการ
บริหารกองทุนเพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และพิจารณา
จัดสรรทุนสำหรับกิจกรรมหลักต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในการ
พัฒนาประเทศ
- (3) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีของประเทศ รวมทั้งการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยีทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน
- (4) วางมาตรการ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
กองทุนเพื่อสนับสนุนการรับและการถ่ายทอดเทคโนโลยี
- (5) อนุมัติแผนการเงินและงบประมาณประจำปีของสำนักงาน
- (6) จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะทางขึ้นในสำนักงาน โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีใน
กรณีที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนากิจกรรมใดเป็นกรณีพิเศษ

ภารกิจภายใต้ขบวนการเพิ่มผลผลิต

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) จะต้องช่วยสนับสนุนกระบวนการจัดหาและถ่ายทอดเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศที่เป็นระบบ ซึ่งสัมพันธ์เชื่อมโยงกับกิจกรรมวิจัยและพัฒนา เพื่อให้ได้มาซึ่งนวัตกรรมและการสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ โดยดำเนินการและสนับสนุนการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรมจนถึงขั้นที่นำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงพาณิชย์และต่อสาธารณะ สร้างเสริมบุคลากรและความสามารถในการในสาขาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สนับสนุนการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีของภาคเอกชน และจัดสถานที่และระบบที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคเอกชน (ผู้ใช้เทคโนโลยี) มหาวิทยาลัย (ผู้ผลิตเทคโนโลยี) และ สวทช. (ผู้ชักนำและร่วมผลิตเทคโนโลยี) รวมทั้งจัดระบบบริการภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไปในส่วนที่ต้องใช้เทคโนโลยีแผนใหม่ ตลอดจนใช้การลงทุนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะในภาคเอกชน

การปรับองค์กร

คณะกรรมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (กวทช.) ต้องปรับแนวคิด (Paradigm) และวิธีการทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ เพื่อให้มีการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฐานะที่เป็นฐานราก (Embodiment) ของภาคการผลิตและบริการไปสู่การปรับโครงสร้าง และการพัฒนาตามแนวคิดความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์อย่างแท้จริง (Strategic partnership)

หน่วยงานนโยบายด้านการศึกษา

การเสริมบทบาทของหน่วยงานนโยบายด้านการศึกษา

สถานภาพปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีอำนาจหน้าที่และภารกิจต่างๆ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในมาตรา 10 ดังนี้

- (1) ศึกษาวิเคราะห์และวิจัยปัญหา และภาวะการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อเสนอแนะนโยบายและมาตรการทั้งระยะสั้นและระยะยาวในอันที่จะเสริมสร้างการพัฒนาการศึกษา

- (2) ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศ
- (3) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ สำหรับช่วงเวลาดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- (4) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายการศึกษาของรัฐบาล
- (5) เสนอผลการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาในการกำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐบาล
- (6) รวบรวมข้อมูลและข้อเสนอแนะทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา
- (7) ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งในด้านการจัดทำแผน โครงการพัฒนา และการปฏิบัติงานตามแผน
- (8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังดำเนินการปฏิรูประบบการศึกษาของประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยแบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ดังนั้น หน่วยงานที่จะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบดูแลด้านนโยบายการศึกษาของประเทศจะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างขบวนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ

ภารกิจภายใต้ขบวนการเพิ่มผลผลิต

การสร้างบรรยากาศและโอกาสในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยประสานเพื่อผลักดันกระบวนการปฏิรูปการศึกษา สอดแทรกจิตสำนึกในการเพิ่มผลผลิตในกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบวน และตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการเตรียมคนที่มีความรู้และทักษะในทางเศรษฐกิจ และมีสติรู้คิดเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในทศวรรษหน้า (Moving with Awareness)

10.2 ระบบการประสานงาน

ในทางปฏิบัติ กลไก/องค์กรทั้ง 4 หน่วยงาน มีขีดความสามารถและความพร้อมในการทำงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งในภารกิจที่กำลังปฏิบัติอยู่ตามกรอบเดิม และในภารกิจใหม่ที่ได้รับการคาดหวังให้เข้ามาเป็นแกนกลางของการขับเคลื่อนขบวนการเพิ่มผลผลิตของประเทศ ดังนั้น รัฐจะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงองค์กรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับภารกิจที่กำหนด โดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็ง (Strengthening) และยกระดับขีดความสามารถ (Upgrading) ของแต่ละกลไก/องค์กร และสร้างเครือข่ายสัมพันธ์เชื่อมโยงในการทำงานให้สนับสนุนซึ่งกันและกัน (Networking) โดยทั้ง 4 หน่วยงานหลักนี้จะต้องมีนโยบายเชื่อมโยงและประสานงานกันผ่านทางคณะกรรมการเพิ่มผลผลิตแห่งชาติซึ่งจะจัดตั้งขึ้นโดยมีสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นเลขานุการ

การประสานงานระหว่าง 4 หน่วยงานหลักกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ สามารถเกิดขึ้นได้โดยผ่านระบบเครือข่ายหรือการร่วมงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยในด้านการศึกษา หน่วยงานระดับนโยบายด้านการศึกษานั้นดูแลนโยบายที่ครอบคลุมการศึกษาทั้งในระดับสามัญและอุดมศึกษา ซึ่งครอบคลุมการศึกษาเกือบทั้งหมดของประเทศ สำหรับด้านแรงงาน คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร. ปช.) ประกอบด้วยผู้แทน/ข้าราชการระดับสูงจากกระทรวง/ทบวง/กรมต่างๆ ซึ่งสามารถนำนโยบายของคณะกรรมการฯไปปฏิบัติได้ ในส่วนด้านการสร้างจิตสำนึกนั้น สถาบันเพิ่มผลผลิตสามารถใช้ความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงในระดับผู้ประกอบการ ในการประสานงานและสร้างจิตสำนึกได้ในวงกว้าง อย่างไรก็ตามในด้านวิทยาศาสตร์ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมต้องเร่งสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวกับภาคการผลิต ทั้งอุตสาหกรรม เกษตรและการค้า รวมถึงสถาบันการศึกษาต่างๆที่มีความสามารถและทรัพยากรในการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

องค์กร/กลไกรับผิดชอบในการสร้างและผลักดันขบวนการเพิ่มผลผลิต

